

УДК 378.147

Т.В. Непомняща

Горлівський автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», Кірова, 51, м. Горлівка, 84609, Україна

e-mail: tanyanepomn@mail.ru

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНІ ЗАДАЧІ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОВУДОВИ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ В ОСВІТНЬО-ВИХОВНОМУ ПРОСТОРІ ВНЗ

Важливою складовою ефективної діяльності інженера у сучасному інформаційному суспільстві є комунікативна компетентність. В умовах ринкової економіки пріоритетним завданням вищих технічних навчальних закладів є підготовка фахівців, адаптованих до діяльності у системі різноманітних професійних стосунків.

Процес навчання у вищій школі має стати джерелом виховання особистості майбутнього фахівця, її ключових компетентностей, належне місце серед яких посідає і комунікативна компетентність.

Метою доповіді є демонстрація способу розвитку комунікативної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів за допомогою спеціальних комунікативних конструкцій, побудованих на професійно-спрямованих завданнях.

Для розвитку комунікативної компетентності студентів ми використовуємо спеціальні комунікативні конструкції, які визначаємо як «створені викладачем умови соціальної взаємодії між студентами, спрямовані на формування у них ключових стратегій поведінки у різноманітних ситуаціях професійного спілкування» [1, 45]. На нашу думку, основою будь-якої комунікативної конструкції має слугувати навчально-пізнавальне завдання, пов'язане з майбутньою професією студентів. Це дозволить створити у її межах умови соціальної взаємодії, наближені до тих, в яких студентів доведеться виконувати свої професійні обов'язки.

Наведемо фрагмент спеціальної комунікативної конструкції для студентів вищих технічних навчальних закладів автомобільно-дорожнього профілю, побудованої нами на практичному занятті з теми «Симплекс-метод для розв'язання задач лінійного програмування» дисципліни «Дослідження операцій» на базі прикладної задачі. Зазначимо, що при складанні умов задач ми використовували професійну термінологію, пов'язану з експлуатацією та обслуговуванням автомобілів, організацією перевезень, а також спиралися на реальні практичні дані.

Пропонуємо студентам наступну ситуацію: велика будівельна компанія проводить конкурс серед фірм, що надають послуги транспортної логістики, на отримання вигідного замовлення. Умова конкурсу: якнайшвидше спланувати перевезення 12м³ бетону до будівельної площадки за таких

умов: для перевезення можна використовувати автобетонозмішувачі трьох видів: КАМАЗ АБС-9ДА (максимальний об'єм бетонної суміші, що перевозиться — 10 м^3), КАМАЗ АБС-6ДА (максимальний об'єм бетонної суміші, що перевозиться — 1 м^3) і КАМАЗ АБС-7ДА (максимальний об'єм бетонної суміші, що перевозиться — 2 м^3). Місткість баку для води кожного автомобіля — 1 м^3 . У відповідності з технологією транспортування для перевезення 12 м^3 бетону загальний об'єм баків для води має бути не менше 16 м^3 . Споряджена маса КАМАЗ АБС-9ДА становить 1 т, КАМАЗ АБС-6ДА — 2 т, КАМАЗ АБС-7ДА — 1 т. Оскільки автобетонозмішувачі будуть рухатися колоною, їх загальна споряджена маса має не перевищувати 18 т (умови експлуатації мостів). Оренда автобетонозмішувача КАМАЗ АБС-9ДА коштує 2 тис. грн., КАМАЗ АБС-6ДА — 1 тис. грн., КАМАЗ АБС-7ДА — 1 тис. грн. Скільки автобетонозмішувачів кожного виду потрібно замовити, щоб різниця між кількістю коштів, витрачених на оренду автомобілів першого виду, і кількістю коштів, витрачених на оренду автомобілів двох інших видів, була мінімальною (вимога економічного відділу, пов'язана із планами отримання постійної знижки від фірми, що здає в оренду автобетонозмішувачі КАМАЗ АБС-6ДА і КАМАЗ АБС-7ДА).

Робота у межах запропонованої комунікативної конструкції передбачає алгоритм: спочатку викладач формулює проблему. Після цього студенти об'єднуються за бажанням у робочі групи (фірми), у кожній з яких викладач призначає керівника з числа студентів з високим рівнем навчальних досягнень. В обов'язки керівника входить координація загальної роботи, відбір найбільш слухних пропозицій. Далі починається робота в групах. Цей етап можна охарактеризувати як етап інтенсивної роботи студентів. Роль викладача полягає у спостереженні за студентами, виявленні відхилень у комунікативній поведінці: гіперкомунікативності чи гіпокомунікативності. Група, яка першою виконує завдання, демонструє відповідь викладачеві. У разі, якщо викладач (представник будівельної компанії) знаходить помилку, завдання повертається групі на доопрацювання. Переможцем стає та «компанія», яка першою надасть вірний оптимальний план перевезення [1, 46-47].

Наш досвід свідчить, що використання спеціальних комунікативних конструкцій, в основі яких лежить прикладна задача, посилює мотивацію до навчання, інтегрує навчальну і професійну діяльність студента, оскільки наближає процес пізнання до реального виробничого процесу.

Список використаної літератури

1. Непомняща Т.В. Професійно-орієнтовані задачі як головний чинник формування комунікативної компетентності майбутнього фахівця в освітньо-виховному просторі ВТНЗ / Т.В. Непомняща // Дидактика математики: проблеми і дослідження. – 2011. – №35. – С. 44-48.